

Lange Voorhout 48:

prachtig huis met kostbaar 'behang'

„In geen enkele stad, zelfs niet in de faubourg Saint-Germain, had ik zo sterk het gevoel een arme drommel te zijn, als in deze straten.

Het zijn brede en rechte straten, aan beide zijden met kleine paleizen van vlugge vormen en levendige kleuren, met grote vensters zonder jaloezieën waardoor men de tapijten, de bloemvazen en al het kostbare huisraad in de benedenzalen zien kan. (...) Terwijl ik langs de vensters liep, keek ik met steelse blik naar mijn armzalige reisplunje, die de grote glazen onbarmhartig weerkaatsten, en ik had spijt dat ik geen handschoenen aan had, ik ergerde mij dat ik niet van adellijke geboorte was, en het was mij, alsof ik nu en dan zachte stemmen hoorde vragen: wie is die stumper?"

Dit schreef de Italiaanse reiziger Edmondo de Amicis in 1874 over zijn wandeling door Den Haag. Alhoewel hij het Lange Voorhout niet met name noemt, heeft hij ongetwijfeld deze indrukken hier opgedaan.

Eenzelfde stumper-gevoel be kroop ons bij een rondwandeling door het huis Lange Voorhout 48, een van de fraaiste 18e eeuwse huizen aan het Voorhout. Bovendien is het eigendom van de Johanniterorde, waarvan alleen protestante mensen van adel lid kunnen zijn. De familiewapens en portretten van adellijke lieden in vol ornaat keken vanuit de hoogte op ons neer.

Johanniterorde

Het doel van deze eeuwenoude orde is vanuit het christelijk geloof de mensheid te dienen door hulp te verlenen aan gewonden en anderszins hulpbehoevenden en mee te werken aan maatregelen waardoor mense-lijk leed kan worden verzacht. In het huis, van waaruit de werkzaamheden worden ge- coördineerd, is de 18e eeuwse indeling en inrichting opval- lend gaaf bewaard gebleven. De linkervoorkamer heeft een wandbetimmering in zacht- groene kleur, afgebiedt met goud, in een strakke Lodewijk XVI-stijl. In de rechtervoorka- mer zijn de wanden bespannen met geschilderd linnen 'be-

hang', zogeheten geschilderde behangsels. In de kleur geel, hier en daar aangezet met wat roze, zijn kindergroepen uitge- beeld. De kinderen zijn in de weer met bloemenslingers, muziekinstrumenten of lijken op jacht. In deze romantische en- tourage staan nu moderne bu- reaus met tekstverwerkers en archiefkasten opgesteld. De lin- kerachterkamer is eveneens voorzien van geschilderde be- hangnels. Hier zijn de vier jaar- getijden uitgebeeld.

De behangsels zijn gesigeneerd met H.W. Schweickhardt, 1777. Ook het stucplafond in deze ka- mer is gaaf. Vanuit dit vertrek kijken we in de tuin die aan de achterzijde begrensd wordt door het voormalige koetshuis. Als ergens in Den Haag de tijd stil is blijven staan, dan is het hier. Er heerst een geheimzini- nige rust zo midden in de bin- nenstad. Ook de rechterachter- kamer heeft weer gave betim- meringen, en hier zijn evenals in alle andere vertrekken nog de spiegels boven de schouw en tussen de ramen aanwezig.

Dokter Westerhof

Van wie was dit prachtige huis in vroeger tijden? Het was van de medicus Abraham Westerhof. In 1776 kocht hij van de erfgenamen van Salomon Dierkens en Anna Elisabeth Merens voor 40.000 gulden een huis aan het Lange Voorhout 48 en liet dit ingrijpend verbouwen.

Westerhof was een belangrijk man in Den Haag. Na zijn medi- cijnstudie was hij in 1738 ge- promoveerd op de 'lijken die onder staatstoezicht waren ge- schouwd', en in 1740 werd hij stadsdokter van Den Haag. Daarnaast was hij van 1767 tot 1780 lid van het college van in- specteurs der stadsapotheek, en van 1766 tot 1780 lid van de vroedschap van 's-Gravenhage. Ook op het culturele vlak was Westerhof actief: hij was hono- rair lid van het Haagse dichtge- nootschap 'Kunstliefde spaart géén vlijt'. Mogelijk waren de geschilderde behangsels een idee van dokter Westerhof, maar waarschijnlijker is het dat zijn vrouw Cornelia Hillegonda des H.R. Rijksgravin van Heemskerck, hier achter zat. Haar broer, Cornelis van

Heemskerck, bezat namelijk het huis Lange Voorhout 32, waar al in 1773 door Schweickhardt twee vertrekken van ge- schilderde behangsels waren voorzien. Het is goed voor te stellen dat Cornelia wat betreft de inrichting van haar huis niet bij haar broer heeft willen on- derdoen. Overigens is ook het 'behang' van Cornelis in het huis Lange Voorhout 32 daar- nog aanwezig.

De schilder Schweickhardt was geboren in het Duitse Mark Brandenburg en op zijn vierde jaar naar Holland gekomen. In de periode 1770 tot 1780 behoor- de hij tot de beste schilders in Den Haag voor dit soort decora- tief werk. Een Schweickhardt- kamer steeg binnen die tien jaar dan ook aardig in prijs. Vroeg hij in 1773 nog 1400 gulden voor een kamerbehangsel, in 1778 re- kende hij al 1800 gulden.

Westerhof heeft overigens maar drie jaar van deze roma- nische vertrekken kunnen ge- nieten. Hij overleed reeds in 1880. Na de dood van zijn vrouw Cornelia ging het huis naar een zekere Lodewijk Rengers, ka- merjonker van de prinses van Oranje en afgevaardigde ter Staten-Generaal voor de pro- vincie Friesland.

In de twintiger jaren van de vo- rige eeuw kwam de woning in bezit van de familie Boreel, en zou dit tot aan de schenking aan de Johanniterorde blijven. In de eerste helft van deze eeuw woonde Cornelië Marie barones van Tuyl van Serooskerken, geboren jonkvrouwe Boreel, in het huis. Haar dochter schonk het huis in 1966 aan de Orde.

De eerste verdieping wordt op het ogenblik bewoond door de heer Loudon, echtgenoot van de schenkster, en de tweede verdieping is verhuurd aan de baron Van Lynden. In de hal op de bel-etage is zelfs het etenslijf- tje om de in de keuken bereide spijzen naar boven te hijsen nog aanwezig. Als geheel is de struc- tuur van dit patriciërshuis be- waard gebleven, en dat kom je toch niet vaak meer tegen.

Bronnen o.a.: Eric Jan Sluif- ter, 'Hendrik Willem Schweickhardt' in: Oud Hol- land 1975, en Mededelingen- blad Johanniterorde, januari 1986